

Азъ полюбопитствувахъ да вида обстановката и живота имъ и за туй прѣдложихъ на моя съпътникъ да се отбиемъ въ нѣкоя колиба.

— И, гълъбче, какво ли ще гледашъ въ тѣхъ? Освѣнъ голота, гладъ и нещастия, въ тѣхъ друго нѣма да видишъ, ми каза Штабсъ-Капитанъ Сокалски. Върви, по добръ да стигнемъ по рано въ града и се порасположимъ, макаръ и за кратко врѣме, въ топла стая.

Азъ, обаче, настояхъ на своето и безъ него се отвихъ отъ пѣтя и надникнахъ въ нѣкои отъ колибитѣ, въ които, наистина, освѣнъ голота и гладъ, плюсъ още и болѣсть, друго нищо нѣмаше. Една или най много двѣ черги, торба съ брашно, стомна или бѣкелъ за вода и котле около едвамъ тлѣющия огънь, — ето обстановката въ колибитѣ. Около огъня се расположили нѣколко полу-голи мършави, като скелетъ, дѣца, жадно гризящи пригорѣлата пита, а по настърна отъ тѣхъ, — въ кюшето се сгушила тѣхната нещастна майка и пролива ли пролива сълзи . . .

А гдѣ сж мѣжетъ? Или убити, или пѣкъ сж оставили гладнитѣ си семейства и отишли да търсятъ прѣхрана. Безъ да искамъ, азъ станехъ зритель на една сърдцераздирателна картина, която никога не ще се изглади отъ паметта ми.

При една група колиби се бѣха събрали нѣколко жени и дѣца, между които отъ далечъ още съгледахъ и двоица възрастни мжже, едина отъ тѣхъ вече изнемощѣлъ старецъ, а другия макаръ и младъ, но приличаше на скелетъ. Женитѣ плачеха и нареждаха. По между тѣхъ една, особено, жаловито плачеше, като си скубеше дългата коса. Когато се приближихъ съвсѣмъ, чакъ тогава забѣлѣзахъ ископанъ гробъ, а близо до гроба, на постелка отъ папъртникъ, бѣ сложенъ мъртвецъ на около 30—32 год. Стареца, който едвамъ се държеше на крака, изпълняваще длъжността на гробокопатель и свещеникъ. Той държеше въ треперавшитѣ си рацѣ лопата и чакаше врѣмето за спущанието тѣлото въ гроба. Отдавна бѣше вече врѣме да се зарови мъртвеца, но младата нещастна жена се бѣше просто впила въ хладния трупъ на мжжа си.